

Nazwa studium przypadku	Zamówienie publiczne i nadużycie finansowe przy budowie wielofunkcyjnego obiektu sportowego
Opis	<p>Celem projektu było zbudowanie wielofunkcyjnego obiektu sportowego, służącego ogólnie na potrzeby zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży, co mogłoby również przyczynić się do poprawy zdrowia i przeciwdziałania uzależnieniom. Projekt obejmował następujące działania i wyniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowę boiska do piłki nożnej; - budowę trzech kortów tenisowych; - promowanie projektu; - zarządzanie. <p>Nieuczciwe zachowania miały miejsce w trakcie realizacji projektu (kwiecień 2008 r. – grudzień 2009 r.).</p>
Przedmiotowe fundusze ESI	Sprawa nie miała związku z żadnym funduszem ESI. Projekt sfinansowano z grantów Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) i grantów norweskich w ramach Mechanizmów Finansowych na lata 2004–2009.
Rodzaj nieprawidłowości	<ul style="list-style-type: none"> - Nadużycia finansowe w ramach procedury zamówień publicznych: konflikt interesów, koordynacja ofert, zawyżanie cen, niezgodność robót budowlanych ze specyfikacją zamówienia i pozwoleniem na budowę, brakująca dokumentacja przetargowa. - Nadużycia finansowe w płatnościach gotówkowych: brak ścieżki audytu, fałszowanie wyciągów bankowych.
Mechanizm sprawozdawczy	W związku z zarzutami dotyczącymi nadużyć finansowych darczyńcy grantów EOG i grantów norweskich (tj. Ministerstwa Spraw Zagranicznych Islandii, Liechtensteinu i Norwegii) zwrócili się do Biura Mechanizmów Finansowych o przeprowadzenie audytów <i>ex post</i> . Audyty ujawniły szereg uchybień i nieprawidłowości, na podstawie których darczyńcy uznali, że realizacji projektu towarzyszyły oszukańcze zamiary lub w jej toku miały miejsce nieuczciwe zachowania.
Sprawozdawczość w ramach systemu zarządzania nieprawidłowościami	<p>Nie</p> <p>(Na podstawie ustaleń dokonanych w trakcie audytów <i>ex post</i> przypadki nieprawidłowości i nadużyć zgłoszono darczyńcom grantów EOG i grantów norweskich).</p>
Znaki ostrzegawcze	<p>Wskaźniki nadużyć finansowych oraz sygnały, które wzbudziły podejrzenia, były następujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zamówienie publiczne: <ul style="list-style-type: none"> • Rozbieżności (techniczne, ilościowe i jakościowe) między wykonanymi pracami a specyfikacją techniczną ustaloną w dokumentacji projektowej, pozwoleniu na budowę i umowie o wykonanie robót budowlanych. • Rozbieżności między wskaźnikami projektu, zgłoszonymi wynikami i rzeczywistymi wynikami projektu • Brakujące dokumenty w dokumentacji zamówienia publicznego • Oferenci złożyli dokładnie takie same oferty – znalazły się

	<p>w nich takie same błędy, takie same ceny, taki sam wykaz materiałów budowlanych, taki sam całkowity budżet jako koszty projektu</p> <ul style="list-style-type: none"> • To samo przedsiębiorstwo dostarczyło opracowanie budżetu projektu w momencie składania wniosku o współfinansowanie projektu, a następnie robót budowlanych. • Zawyżone ceny jednostkowe dla materiałów budowlanych i sprzętu <p>- Płatności gotówkowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brakująca ścieżka audytu dotycząca wypłat gotówki i płatności gotówkowych.
<p>Opis schematu nadużycia finansowego</p>	<p>Promotor projektu wprowadził ilościowe i jakościowe zmiany w projekcie bez wcześniejszej zgody darczyńców. Doprowadziło to do rozbieżności między pierwotnym planem realizacji projektu a zbudowanym obiektem i miało wpływ na wskaźniki oraz budżet.</p> <p>Ponadto doszło do zmywy pomiędzy oferentami w sprawie budowy obiektu sportowego. Oferty stworzyła ta sama osoba, korzystająca z narzędzia oprogramowania (zmienny współczynnik), aby zapewnić inną (wyższą) cenę jednej z ofert poprzez dostosowanie cen jednostkowych. Dokonano również innych manualnych interwencji w automatycznych obliczeniach.</p> <p>W odniesieniu do jednej z płatności na rzecz usługodawcy odpowiedzialnego za budowę obiektu sportowego wykonano przelew w wysokości 60 000 EUR z rachunku bankowego promotora projektu na rachunek usługodawcy na podstawie wystawionej przez niego faktury. Na potrzeby dochodzenia bank wydał jednak kopię oświadczenia, zgodnie z którym nie dokonano żadnego transferu środków pieniężnych, ale dokonano wypłaty gotówki na tę samą kwotę. Wyciąg bankowy przedłożony podczas weryfikacji wniosku o płatność był sfalszowany. Oświadczenie przedłożone przez promotora projektu było zleceniem płatniczym, które nie potwierdzało dokonania płatności. Ani promotor projektu, ani usługodawca nie byli w stanie przedstawić dowodów na to, że płatność rzeczywiście została dokonana i otrzymana.</p>
<p>Sposób wykrycia nadużycia finansowego</p>	<p>W związku z zarzutami dotyczącymi nadużycia finansowego darczyńcy grantów EOG i grantów norweskich (tj. Ministerstwa Spraw Zagranicznych Islandii, Liechtensteinu i Norwegii) zwrócili się do Biura Mechanizmów Finansowych o rozpoczęcie audytów <i>ex post</i> projektu. Biuro Mechanizmów Finansowych zleciło przeprowadzenie powyższych audytów firmie audytorskiej.</p> <p>Zakres pierwszego audytu <i>ex post</i> był trojaki, tj. obejmował audyt finansowy, audyt zamówienia publicznego oraz audyt systemów kontroli związanych z kontrolą finansową. Główne dokonane ustalenia były następujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozbieżności między zgłoszonymi i rzeczywistymi wynikami

projektu. Promotor projektu nie osiągnął wskaźników projektu i zgłosił do centrum koordynacji nieprawidłowe informacje. Ponadto modyfikacji dotyczącej kortów tenisowych nie uwzględniono w planie wdrażania projektu i można uznać ją za niedozwoloną modyfikację projektu.

- Brakujące dokumenty w dokumentacji zamówienia publicznego oraz dokumenty nieujawnione audytorom. Wnioski nie zawierały wszystkich formalnych dokumentów wymaganych na podstawie specyfikacji istotnych warunków zamówienia. Ponadto zestawienie kosztów materiałów dołączone do umowy Oferenta 1 było dokładnie takie samo jak kosztorys sporządzony przez Oferenta 2 na potrzeby postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, tj. w poszczególnych pozycjach podano dokładnie takie same ceny. Zakup części sprzętu również wskazywał na zawyżanie cen.
- Po sprawdzeniu większych lub nietypowych transakcji na rachunkach bankowych promotora projektu, w wyniku audytu stwierdzono, że wiele transakcji promotora projektu jest dokonywane w gotówce – np. wypłata gotówki, płatność gotówką, wpłata gotówki. Bez dostępu do odpowiednich rachunków nie jest możliwe określenie celu takiej wypłaty gotówki.

Wspomniany pierwszy audyt połączono z drugim audytem uzupełniającym, w ramach którego Biuro Mechanizmów Finansowych zwróciło się o poświęcenie większej uwagi ustaleniom dotyczącym zamówienia publicznego na roboty budowlane, kontroli technicznej obiektów sportowych oraz płatności gotówkowych. Dodatkowe dokonane ustalenia dotyczyły następujących kwestii:

- Budowa kortów tenisowych i boiska do piłki nożnej była pod względem ilościowym (tj. wielkość kortów i boiska) i jakościowym (tj. rodzaj użytych materiałów i zakupionego sprzętu) niezgodna z umową o realizację projektu.
- Dokumentacji zamówienia publicznego nie opracowano zgodnie z dokumentacją projektową, umowy o wykonanie robót budowlanych nie zawarto zgodnie z dokumentacją projektową, umowa o wykonanie robót budowlanych i stan faktyczny robót nie są zgodne z pozwoleniem na budowę, a okres gwarancji umownej był krótszy niż wymagany przez prawo krajowe.
- Sfałszowano wyciąg z rachunku bankowego potwierdzający przelew w wysokości ponad 60 000 EUR z rachunku bankowego projektu na rachunek bankowy zakontraktowanego wykonawcy. Kwotę podaną na wyciągu bankowym wypłacono z rachunku projektu w gotówce. W związku z tym wszczęte zostało równoległe dochodzenie przez urząd ds. przeciwdziałania korupcji w Ministerstwie

	<p style="text-align: center;">Spraw Wewnętrznych.</p> <p>Z uwagi na nieuczciwe zachowania i wagę nieprawidłowości wykrytych w trakcie dwóch wspomnianych audytów <i>ex post</i> darczyńcy postanowili zakończyć projekt i odzyskać całą kwotę grantu na projekt (668 184 EUR). Na podstawie tej sprawy podjęto działania następujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nasilono kontrole weryfikacyjne nad projektami, z większym naciskiem na weryfikację realnie poniesionych kosztów. - Do wszystkich umów o granty z beneficjentami włączono klauzulę o zaostrej kontroli. Oznacza to, że wszyscy beneficjenci mają umowny obowiązek zapewnić, aby każdy organ kontrolny miał dostęp do całej dokumentacji dostawców, w tym do ewidencji księgowej. - Na Słowacji przeprowadzono kontrolę zamówień publicznych w przypadku projektów współfinansowanych w ramach Mechanizmów Finansowych na lata 2004–2009. - Ulepszono systemy zarządzania i kontroli w odniesieniu do kolejnych mechanizmów finansowych na lata 2009–2014, koncentrując się na weryfikacjach finansowych i udzielaniu zamówień.
<p>Zidentyfikowane uchybienia</p>	<p>Audytorzy zalecili udoskonalenie systemu kontroli na poziomie centrum koordynacji w odniesieniu do następujących aspektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nasilenie kontroli weryfikacyjnych projektów na poziomie centrum koordynacji z większym naciskiem na weryfikację realnie poniesionych kosztów. - Uwzględnienia szczegółowych ustaleń z audytu oraz konsekwencji już zidentyfikowanych nieprawidłowości w celu ewentualnego dalszego zbadania/dalszej kontroli innych projektów w celu ustalenia, czy doszło do niewłaściwego wykorzystania funduszy. - Realizacji odpowiednich działań w celu podjęcia decyzji w sprawie konsekwencji, nieprawidłowości, które stwierdzono lub które mogą zostać stwierdzone w przypadku bardziej szczegółowego przeglądu.